

PICASSO, PABLO: BIKAVIADAL NYOLC TÁNYÉRON, 1959

kerámia

Az aacheni Peter und Irene Ludwig Stiftung letétje

1. Leírás: a mű körüljárása, a látható, „tudható” tényanyag számbavétele / a kód

a., az alkotó neve: Pablo Picasso.

Valószínűleg kevés olyan ember van Európában, de talán az egész világon is, aki ne ismerné a Malagában született művész nevét. Picasso 1881-ben született, és 1973-ban halt meg, Mougins-ban, Franciaországban. Hosszú élet, hatalmas életmű. Ahelyett, hogy felsorolnánk pályájának elemeit, csupán azt említjük meg, hogy a fiatal Picasso, amit csak lehet, megtanult a klasszikus, akadémikus művészetből, hogy aztán a huszadik század egyik legkülönlegesebb, legsajátosabb művészi világát teremtse meg. Szinte minden nagy avantgárd irányzatban letette névjegyét.

Kérdés: tanultál már ezekről az irányzatokról?

A Bikaviadal nyolc tányéron művel kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy a művész 1946–47-ben kezdett kerámiával foglalkozni Vallauris-ban, és életművében gyakran megmutatókozó szenvedéllyel vetette bele magát az új anyag felfedezésébe.

b., A műtárgy címe: Bikaviadal nyolc tányéron.

A mű címe tényszerűen nevesíti azt, amit a nyolc tányér elmesél a nézőnek.

c., A mű formai-térbeli jellemzői: kiterjedése, alakja, felülete, színe, a felületén látható alakzatok (képek esetében a hagyományos vizuális objektumok számbavétele)

1

A tárlóba helyezett nyolc tányér egy kissé olyan hatást kelt, mintha egy régészeti kiállításon lennénk, ahol a régmúltból megmaradt értékeket, tálakat, ékszereket mutatnak be. A három sorba helyezett tányéron látható képeket úgy olvashatjuk, mint a könyvlap betűsorait. Balról jobbra. A tányérok nyers színűek és matt fényűek. A tányéron látható fekete képek erőteljes vonalakkól, foltokból építkeznek.

d., A mű anyagi minőségének leírása: milyen anyagból/anyagokból készült?

A mű nyolc kerámiatárgyból áll. A kerámiát terrakottának is nevezzük, amely nem más, mint égetett agyag. A művész megőrzi a terrakotta eredeti, nyers színét, amelyre fekete mázfestéssel viszi fel az egyes jelenetek rajzait.

e., A mű elkészítésének módja, technikája, a mű mögött felfedezhető technológia:

Picasso a Vallauris-i mesterek által készített kerámiatányérokat egészítette ki a saját alkotásával. Nemcsak tányérokat, hanem kancsókat és különböző dísz tárgyakat is ellátott saját motívumaival.

f., Az alkotás műfaja (olykor egyértelmű, de nem mindig evidens):

Kerámia, terrakotta tányér.

2. Hangulati, jelentésbeli, szimbolikus tartalmak kibontása / dekódolás + személyiség, habitus

Az agyagművesség, a fazekasság volt az első kézműves mesterség. Picasso szívesen nyúlt ehhez az archaikus technikához, tárgyi világhoz. A Bikaviadal nyolc tányéron több módon is megőrzi ezt az archaikusságot. Archaikusak a nyersen, mázolatlanul hagyott felületek. Az archaizmust erősíti a már említett tárgyinstallálási (tárgyelhelyezés) mód: mintha egy régészeti tárlóba kerültek volna a tányérok. De a régmúlt időt idézi meg az is, hogy Picasso egy távoli múltban gyökerező eseményt jelenít meg a tányérokon. A bikaviadal, spanyolul corrida de toros, ez a népszerű spanyol

„látványosság” az ókorban gyökerezik. Sokan a görög bikakultuszra, mások a gladiátorjátékokra vezetik vissza. Picasso spanyol születésűként lelkes híve volt a bikaviadaloknak. A bikaviadal nemcsak Spanyolországban, de Dél-Franciaországban, Mexikóban és más latin-amerikai országokban is népszerűségnek örvend. Az előbb látványosságként neveztük meg a bikaviadalt, de azért ez a szó nem pontosan írja le, mi is történik a bikaviadalok idején a körformájú arénában. Sport, népünnepély, véres rituálé?

Kérdés: Te minek gondolod?

Picasso az egyik legnagyobb huszadik századi humanista művész. A humanizmus az ember nagyságát, nagyszerűségét, a természetben elfoglalt kitüntetett szerepét hangsúlyozza, és éppen ezért óvni, vigyázni kell rá. De ehhez hozzá szoktuk tenni, hogy a humanista ember ezzel együtt figyelemmel fordul a világ többi teremtménye felé is, hisz sorsa összefügg velük. Hogy fér össze ezzel, hogy Picasso mégis szerette ezt a véres küzdelmet, amelyben egy hatalmas állatot az örületbe kergetnek, fájdalmas sebeket ejtenek rajta, lépésről lépésre kivéreztetnek és végül ledöfnek?

Nehéz, morális kérdés ez. Nem véletlen, hogy egyre több arénát zárnak be Spanyolország-szerte. Állatkínzással, kegyetlenséggel, értelmetlenséggel vádolják az emberek, s nemcsak az állatvédők a bikaviadalok rendezőit. A mai eszünkkel alighanem igazak ezek az állítások, de azt tudni kell, hogy a bikakultusz nem értelmetlen rítusokból állt, pontosan megvolt a szerepe egy közösség életében. A bika feletti győzelem nem öncélú gesztus volt, hanem áldozathozatal, amely a közösség javát, összetartozását szolgálta. A bika pedig nagy tiszteletnek örvendett, ahogy a fölötté diadalmaskodó ember is, de ez így van a modern bikaviadalokon is van. Picasso ezt a hagyományt tisztelte.

Ezt az ősi gyökerű viadalt nagyon egyszerű művészi eszközökkel jeleníti meg a művész. Az aréna maga a körtányér felülete, a lelátót néhány vonal jelzi, az embereket egy-egy pötty. A főszereplők rajzolata valamivel bonyolultabb. Picasso pontosan, minden lényeges pillanatát megjeleníti a bikaviadalnak: bevonulás, a lovasok, a picadorok harci mozdulatai, a piros lepellel, a muletával való „tánc”, a kimerült bikának a kegyelemdöfés és a bika kivonszolása.

3. A szélesebb környezet feltárása: művészeti, kulturális, politikai kontextusok, összefüggések / dekódolás + értelemadás

Picasso a bikaviadalt többször is ábrázolta tányérokra is és grafikai lapokra is. Ezek művészettörténeti előzményei Goya „Tauromachia” sorozata. Érdekes megkeresni az interneten. Mint már jeleztük, bármennyire is ősi hagyományokon nyugszik a bikaviadal, a napjai meg vannak számlálva, hamarosan már csak videófelvételekről vagy műalkotásokból ismerhetjük meg.

Kérdés: ma mik azok az események, amelyek a bikaviadalokat leginkább pótolják? Mennyiben tűnt el ezekből az erőszak? Te jársz ilyen jellegű eseményekre?